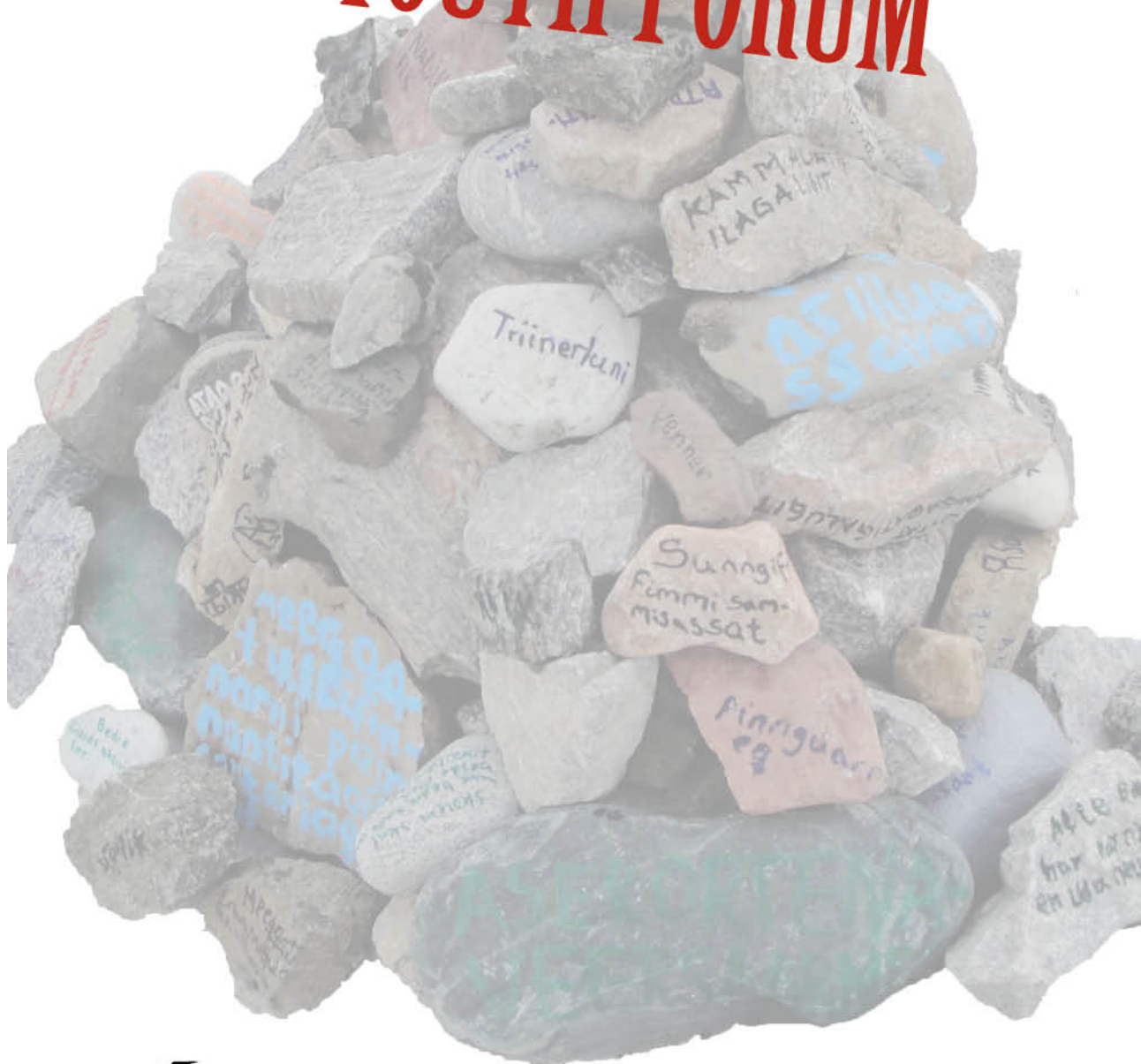

NAKUUSA

Perorluartitsisa
Spiren til en bedre opvækst

YOUTH FORUM

Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfik

Videnscenter om børn og unge | Documentation Centre on Children and Youth

Boks 1290 | 3900 Nuuk | Telefon: +299 34 69 40 | E-mail: mipi@nanoq.gl | www.mipi.gl

Indholdsfortegnelse:

Forord: Børn skal både ses og høres	4
Aktører og samarbejdspartnere	5
Arrangører:.....	5
Samarbejdspartnere:	5
Sponsorer:.....	5
FN' s Konvention om Barnets Rettigheder	6
Baggrund for NAKUUSA samarbejdet	7
SELVSTYRET	7
UNICEF.....	8
NAKUUSA	8
NAKUUSA Youth Forum	10
Formål og rammer Youth Forum	10
Målbeskrivelse vedr. NAKUUSA Youth Forum	10
Youth Forums praktiske mål	10
Youth Forums lærings- og vidensmål.....	11
Tre dokumentations- og vidensaktiviteter ved NAKUUSA Youth Forum.....	11
Børnepanel – etablering, fastholdelse og koordinering	11
Rapport/handleplan baseres på de unges udmeldinger.....	12
Forløbsundersøgelse om børn og unges holdninger	12
Optakt og kriterier til NAKUUSA Youth Forum	12
Youth Forum	14
Debat om det gode børneliv	14
Workshopsene var inddelt i følgende emner:	15
Emnerne i interessegrupperne var inddelt på følgende måde:.....	16
Selvværd, identitet og grænser.....	16
Uddannelse	17
Opsummering.....	19
Slutdokument	20
Opsummering	23
Evaluering	23
Evaluering af Nakuusa Youth Forums forløb af deltagerne	23
Evaluering af topmødets forløb fra de unge deltageres perspektiv	24
De unge deltageres evaluering af workshops	26
De unge deltageres evaluering af interessegrupper.....	28
Evaluering af Nakuusa Youth Forums forløb fra observatørernes perspektiv.....	30
Afsluttende bemærkninger	31
Bilag 1: program for NAKUUSA Youth Forum	33

Samarbejdspartnere:

- NAKUUSA

- MIPI

- Foreningen Grønlandske Børn

- PI/SPS samt bachelor studerende

- Hotel Hvide Falk

- Air Greenland

- Tele/Post Greenland

- Bikuben Fonden

- Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond

- Kompetence Kompagniet

- Roskilde Festival Fonden

- Ernst og Vibeke Husmans Fond
- Frantz Hoffmanns Mindelegat
- Ledsagere
- Oplægsholdere

Forord: Børn skal både ses og høres

(Udtalelse i MIPI's projekt Børnepanel).

Følelsen af ikke at blive forstået, hørt og respekteret sætter grænser for menneskers engagement og virkelyst. Således er det et grundlæggende princip i FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne, at alle mennesker har ret til at have indflydelse på deres eget liv – dette princip gælder også for børn.

Børnekonventionens artikel 12 fastslår, at børn har ret til at udtrykke deres mening og blive hørt om forhold, der berører deres liv. Børn skal anerkendes og respekteres som selvstændige individer. Det er derfor vigtigt, at voksne lytter til børns meninger og tager dem med i betragtning.

På NAKUUSA Youth Forum i oktober 2011 i Ilulissat har 40 unge stemmer fra hele Grønland haft mulighed for at komme frem med deres syn på, hvad der kendetegner det gode børneliv i Grønland i 2011 - og samtidig lære om, hvordan de selv kan bidrage til at styrke børn og unges rettigheder. NAKUUSA Youth Forum er således et vigtigt signal om, at Grønland tager Børnekonventionen alvorligt.

Hvis børn skal vokse op til at blive aktive deltagere i det demokratiske samfund, er det vigtigt, at de i barndommen gives mulighed for at lære om, hvordan de kan være med i beslutninger i familien, i skolen, i fritidstilbud og andre steder, hvor børn færdes. Ønsker og evner til at udøve medindflydelse bliver ikke født, når et barn fylder 18 år. Tilliden til egne evner og meninger vokser derimod ud af tidlige erfaringer med at deltage i beslutninger om sit eget liv og miljø.

Med NAKUUSA Youth Forum har børn og unge fået mulighed for at give deres meninger videre til politikerne. Disse er formuleret i et slutdokument, der blev overrakt til Naalakkersuisoq for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling, Mimi Karlsen, på vegne af børn i Grønland. Slutdokumentet indeholder klare ønsker og anbefalinger til politikerne, men det er ikke blot et dokument for den politiske top – det er også et dokument for embedsfolk, forældre, fagpersoner og frivillige, der arbejder med børn og unge.

Denne rapport beskriver aktiviteterne og anbefalingerne fra NAKUUSA Youth Forum, herunder deltagernes holdninger til, hvad der er det gode børneliv i Grønland i 2011. Udvalgte aktiviteter og anbefalinger er kommenteret i rapporten med udgangspunkt i bestemmelserne i FN's Børnekonvention.

NAKUUSA vil frem til 2015 fortsætte arbejdet med at involvere børn og unge i henhold til artikel 12 i Børnekonventionen, ligesom den ny børnetalsmand vil bidrage til at synliggøre børns vilkår og rettigheder i samfundet.

Aktører og samarbejdspartnere

Der har været mange aktører involveret i processen med at arrangere NAKUUSA Youth Forum. Hovedarrangøren er NAKUUSA-samarbejdet, som vil blive beskrevet i det følgende. Det praktiske forløb samt finansieringen af børnetopmødet, har dog involveret mange andre interessenter, der hver især har bidraget til arrangementets succes på relevant vis. Nedenfor præsenteres diverse aktører i vilkårlig rækkefølge.

Arrangører:

- NAKUUSA
- PI/SPS samt bachelor studerende

Samarbejdspartnere:

- MIPI
- Kompetence Kompagniet
- Foreningen Grønlandske Børn
- Oplægsholdere og ledsagere

Sponsorer:

- Hotel Hvide Falk
- Air Greenland
- Tele/Post Greenland
- Bikuben Fonden
- Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond
- Ernst og Vibeke Husmands Fond og Frantz Hoffmanns Mindelegat
- Roskilde Festival Fonden

MIPI fungerede som sparringspartner under planlægningen af forløbet, og deltog desuden som observatør under topmødet, med henblik på at udarbejde nærværende rapport.

Foreningen Grønlandske Børn (FGB) lavede blandt andet et rollespil med børnene, omkring børns rettigheder, for at sikre at alle deltagere fik et grundlæggende kendskab til FN's Konvention om Barnets Rettigheder. FGB har udviklet et rollespil om børns rettigheder som de afviklede sammen med deltagerne på NAKUUSA Youth Forum. Rettighedsaktiviteten blev afsluttet med, at børnene byggede en varde af sten, som de hver især havde skrevet en børnerettighed på.

PI/SPS stillede lokaler, pc'er, bachelor studerende samt pædagogisk erfaring til rådighed. Aktiviteter og samtlige workshops blev afholdt i skolens lokaler, ligesom både studerende og lærere bidrog med deres respektive kompetencer, til at få de forskellige forløb til at fungere optimalt.

Hotel Hvide Falk har sørget for ophold og forplejning til en fordelagtig pris, ligesom de hentede og bragte deltagerne til lufthavnen.

Air Greenland har bidraget med at få logistikken til at gå op i en højere enhed, og har været imødekomende omkring fastsættelse af billetpriser til deltagerne i børnetopmødet.

Tele/Post Greenland har sponsoreret kommunikationsudstyr, inklusiv internetopkobling, og har derved bakket op om dette store projekt.

Samtlige fonde har alle bidraget med midler, der var uundværlige for at realisere NAKUUSA Youth Forum.

Kompetence Kompagniet stod for en stor del af børnetopmødets praktiske afvikling, de sørgede for alle de praktiske og logistiske detaljer og opgaver, der skal være styr på, for at få et arrangement af denne størrelse til at forløbe relativt problemfrit.

Ledsagerne gjorde en stor indsats for at hjælpe og støtte børnene før, under og efter topmødet. Børnene blev inddelt i teams, med hver deres ledsager/kontaktperson. Således kunne børnene henvende sig til deres ledsager om stort og småt på alle tider af døgnet. Ledsagerne havde desuden til opgave at støtte deltagerne i at passe deres sengetider, mødetider og holde styr på at deltagerne befandt sig på det aftalte sted.

Oplægsholderne var ganske uundværlige for de workshops der havde et mere praktisk fokus med at styrke deltageres kompetencer og værktøjer til at stå frem med deres budskaber og tale i større forsamlinger. Således bidrog oplægsholderne med deres faglige viden.

Hele dette imponerende samarbejde mellem mange relevante aktører, bunder i samarbejdsaftalen mellem Selvstyret og UNICEF. Grønland er desuden tiltrådt FNs Børnekonvention, hvilket forpligter Grønland til at implementere Børnekonventionen i gældende love og praksis omkring børn og unge.

FN' s Konvention om Barnets Rettigheder

192 lande i verden har tiltrådt Børnekonventionen. Ud af FN' s medlemslande er det faktisk kun USA, der ikke har tiltrådt konventionen.

Børnekonventionen er dog ikke en lov, som lande kan dømmes og straffes efter. Den er mere et sæt retningslinjer, som de enkelte landes regeringer har forpligtet sig til at følge.

FN' s Konvention om Barnets Rettigheder - eller Børnekonventionen, som den også kaldes - blev vedtaget på FN' s generalforsamling i 1989, og har til formål at beskytte børn og sikre dem en tryk opvækst.

Fra UNICEFs hjemmeside, www.unicef.dk:

Børnekonventionen gælder for alle børn under 18 år uanset hvor i verden, de kommer fra. Konventionen tager udgangspunkt i barnets bedste for at sikre:

- Børns grundlæggende rettigheder - fx mad, sundhed og et sted at bo
- Børns ret til udvikling - fx skolegang, fritid, leg og information
- Børns ret til beskyttelse - fx mod krige, vold, misbrug og udnyttelse
- Børns ret til medbestemmelse - som fx indflydelse, deltagelse og ytringsfrihed

Ifølge FNs Børnekonvention har børn blandt andet ret til at blive hørt, og deres perspektiv bør inddrages i beslutningsprocesser der vedrører dem. Børnekonventionen er således et udtryk for en enighed om, at børn skal respekteres som individer og selvstændige personer med politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. De medlemslande der har valgt at tilslutte sig Børnekonventionen har således forpligtet sig til at forsøge at efterleve konventionens retningslinjer, for derved at sikre landets børn og unge de bedste livsbetingelser som muligt.

Baggrund for NAKUUSA samarbejdet

I 2010 indgik Grønlands Selvstyre og UNICEF Danmark i et samarbejde, der har til formål at arbejde på at implementere børns rettigheder i Grønland. Samarbejdet har fået tilnavnet NAKUUSA (lad os være stærke). NAKUUSA-samarbejdet er et godt aktiv i forhold til at styrke implementeringen af børns rettigheder de kommende år.

Gennem en 5-årig periode gennemføres forskellige projekter med henblik på at fremme implementeringen af børns rettigheder. Det er desuden hensigten at udbrede kendskabet til børns rettigheder i Grønland, både blandt børn og voksne.

I de følgende afsnit gives en kort præsentation af NAKUUSAs samarbejdspartnere.

SELVSTYRET

Grønland valgte at tilslutte sig Børnekonventionen uden forbehold d. 26. marts 1992, og har derved forpligtet sig til at arbejde målrettet på at efterleve konventionens bestemmelser. De senere år har der både fra det offentlige og NGO'ernes side været stigende fokus på barnets rettigheder, hvilket må siges at være meget positivt.

Det er beskrevet eksplicit i Børnekonventionen, at børn har ret til medbestemmelse. Det betyder i praksis, at vi i Grønland skal blive bedre til at inddrage børn og unge i beslutningsprocesser der vedrører dem. UNICEF foretog i 2009-2010 en større undersøgelse i Norden, kaldet *Fællesnordisk undersøgelse om børns*

ret til deltagelse 2009-2010. Se www.unicef.dk for yderligere information. Denne undersøgelse viste bl.a. at grønlandske børn har mindre kendskab til deres rettigheder end børn i det øvrige Norden. Således bør vi også arbejde mere systematisk på at inddrage børn og unge i beslutningsprocesser der vedrører dem.

MIPI – Videnscenter om Børn og Unge, har for nyligt foretaget en undersøgelse blandt børn og unge i Grønland, kaldet Projekt Børnepanel. Undersøgelsen havde til formål at sikre, at børn og unges perspektiv blev inkluderet i behandlingen af et aktuelt lovforslag omkring en ny børnerettighedsinstitution i Grønland. Rapporten findes på www.mipi.gl. Men derudover mangler vi en mere systematisk adgang til børn og unges perspektiv på sager der vedrører dem. Deltagerne i denne undersøgelse understregede blandt andet, at børn og unge bør inkluderes mere i beslutningsprocesser der vedrører dem, de udtrykte altså et meget tydeligt ønske om at blive hørt, samt om at deltage mere aktivt i samspil med de voksne. Det er således oplagt at vi voksne og ansvarlige imødekommer denne interesse fra de unge, og inviterer dem til at deltage aktivt i samfundsdebatten og giver dem muligheden for at fremføre deres holdninger og behov. Et børnetopmøde som NAKUUSA Youth Forum, er en oplagt måde at inkludere de unge på deres egne præmisser ved at respektere, at deres behov for kommunikation og information er anderledes end voksnes. Det er vigtigt at anerkende deltagerne for deres indsats, og opmuntre dem til at sige hvad de mener.

Over de seneste år har forskellige undersøgelser vist, at en stor gruppe af børn og unge i Grønland har det svært, eksempelvis MIPIs rapportserie *Børns levestandard i Grønland* fra 2008. Der er behov for en langsigtet plan, der kan forbedre vilkår og muligheder for Grønlands børn og unge. Det er vigtigt at vi som samfund handler på den viden, som undersøgelser af denne art har givet os. Hvis beslutningstagere, forældre og andre aktører på børne- og ungeområdet ikke aktivt søger at forbedre vilkårene for disse børn, hvem gør så? Det er ikke alene uansvarligt bare at lade stå til, det er også utilgiveligt, det er vores fælles ansvar at tage vare på udsatte børn og unge.

Selvstyret har derfor i efteråret 2010 indledt et samarbejde med UNICEF, der som den største humanitære børneorganisation i verden, har betydelig erfaring med at arbejde for at implementere børns rettigheder.

UNICEF

Organisationen blev oprettet af FN efter 2. verdenskrig, i 1946, for at hjælpe efterkrigstidens sultende og syge børn. I 1953 fik organisationen status som FNs børnefond med udviklingshjælp til verdens børn som sit arbejdsområde. I dag er UNICEF som nævnt verdens største børneorganisation, og har stor gennemslagskraft på den internationale scene. Læs mere herom på UNICEFs hjemmeside www.unicef.org eller UNICEF Danmark på www.unicef.dk

UNICEF samarbejder både med regeringer, NGO'er og græsrodsbevægelser ud fra princippet om hjælp til selvhjælp, og har derved meget alsidige erfaringer at bidrage med.

Ved at indgå samarbejde med lokale myndigheder og andre ressourcestærke aktører på lokalt plan, er det målet at sikre projekterne en vis kontinuitet, også efter samarbejdskontraktens udløb.

Samarbejdet mellem Selvstyret og UNICEF tager udgangspunkt i respekt for og anerkendelse af Grønlands samfundskultur og historie. Derved sikres implementeringen af FNs Børnekonvention rod i den grønlandske kontekst og i de muligheder vi har.

NAKUUSA

Målet med Grønlands Selvstyre og UNICEFs kollaboration er at skabe de bedst tænkelige muligheder for børns opvækst og udvikling i Grønland. Samarbejdsaftalen der trådte i kraft den 1. januar 2011, løber over en periode på 5 år, samarbejdsaftalen findes på www.nakuusa.gl

Samarbejdet har fået tilnavnet NAKUUSA og har følgende formål:

NAKUUSA arbejder for, at børns vilkår og rettigheder skal styrkes i Grønland. Det skal ske gennem:

- Holdningsbearbejdelse og socialt ansvar
- Gennemgang af lovgivningen på børneområdet
- Styrkelse af frivilliges rolle
- Styrkelse af evalueringspraksis

Som udgangspunkt har NAKUUSA valgt at fokusere på barnets ret til at blive hørt. Således var NAKUUSAs første store projekt at afholde et Børnetopmøde for Grønlands børn og unge, hvor deltagerne fik lejlighed til at drøfte og udtrykke børn og unges perspektiv på og behov til en tryk opvækst.

Det er et vigtigt signal at sende til børn og unge, at beslutningstagerne interesserer sig for, hvad børn og unge mener om emner, der vedrører dem selv. Vi kan ikke forvente at de har lyst til at deltage aktivt i samfundsdebatten, hvis vi ikke vælger at inkludere dem.

Departementet for Sociale Anliggender – nu Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling (IKINN) har udarbejdet en gennemgribende Børne- og Ungestrategi, der skal hjælpe både politikere og andre aktører på børne- og ungeområdet til at få overblik over behovet for indsatser på førnævnte område.

I den forbindelse er det væsentligt at vide, hvad børn og unge selv mener, der skal fokuseres på når der skal prioriteres indsatser. Det er dem, der på egen krop mærker hvordan det er at være barn og ung i Grønland i dag, og vi bør derfor lytte til deres prioriteringer omkring tiltag og forbedringer. Det er vigtigt at understrege, at det ikke er nok kun at lytte. Vi voksne skal tage børnenes behov seriøst og handle ud fra de tilbagemeldinger de giver os – særligt når vi selv har spurgt. Ellers risikerer vi at børn og unge fortsat ikke føler sig inkluderet i samfundet, hvilket sandsynligvis vil få effekt på deres videre engagement i samfundet. Det er derfor politikernes og øvrige aktører på børne- og ungeområdets ansvar og opgave, at vise de unge, at det betaler sig at deltage aktivt, for at yde indflydelse på egne vilkår.

Det skal selvfølgelig understreges, at vi skal lytte til børnene og have deres behov for øje, men det er fortsat de voksnes ansvar, at prioritere indsatserne på en fornuftig og helhedsorienteret måde. Det er politikernes ansvar at sikre alle børn og unge i Grønland de bedste betingelser for en tryk barndom med mulighed for at udfolde deres potentialer, set ud fra et samfundsmæssigt perspektiv.

Naturligvis er det også grundlæggende forældrenes ansvar at give deres børn tryk, kærlighed og støtte. Desværre må vi erkende, at ikke alle magter den opgave, og så må vi som samfund tage over.

Et af deltagerne i NAKUUSA Youth Forums hovedbudskaber var netop, at børn og unge har brug for støtte, kærlighed og vejledning fra deres forældre. Deltagerne havde en god helhedsorienteret tilgang til deres behov i relation til en tryk opvækst, og afslørede derved et modent indblik i muligheder og begrænsninger i vores samfund i dag. Således formulerede de både ønsker og krav til politikerne, til forældre og til børn og unge selv. Det er bestemt værd at bemærke at deltagerne var meget bevidste om, hvilket ansvar der tilfalder hvem. En anden vigtig anerkendelse af deltagerne, der bør fremhæves, er den ærlighed og seriøsitet de præsterede i tilgangen til at nå frem til deres fælles budskaber.

I det følgende afsnit vil resultaterne af de unges anstrengelser og engagement på børnetopmødet blive præsenteret og kommenteret. Der vil blive set bort fra aktiviteter uden for deltagerne budskaber i dette afsnit, da hovedfokus er at videreformidle børnenes perspektiv på børnelivet i Grønland.

Derefter følger børnenes evaluering af NAKUUSA Youth Forum, samt en kort forløbsbeskrivelse ud fra mere generelle betragtninger. Alle deltagere ved NAKUUSA Youth Forum var mellem 13 og 15 år, og det er således denne gruppe der refereres til, uanset om de i rapporten kaldes *deltagere*, *børn* eller *unge*.

NAKUUSA Youth Forum

Indledningsvis vil NAKUUSA Youth Forums rammer, opbygning og formål blive præsenteret, hvorefter deltagerne udsagn og konklusioner vil være i fokus.

Formål og rammer Youth Forum

Inden forberedelserne til et arrangement af denne størrelse, er det naturligvis essentielt at have formuleret og defineret hvilket formål arrangementet skal have, ligesom man bør have en klar beskrivelse af de resultater man ønsker at opnå ved at afholde et arrangement som NAKUUSA Youth Forum.

Målbeskrivelse vedr. NAKUUSA Youth Forum

Der er flere forskellige mål med at afholde et børnetopmøde i Grønland. Først og fremmest er det at høre de grønlandske børn og unge om, hvilke udfordringer og muligheder, de oplever i forhold til at styrke børns vilkår og rettigheder.

Den viden, der kommer ud af at sætte børn og unge sammen er helt unik og uvurderlig, når indsætter, foranstaltninger og sågar lovgivning iværksættes og tilrettelægges på børneområdet.

Børnetopmødets output er tosidet, fordi de unge også udover at levere unik viden til NAKUUSA selv vil gennemgå en læringsproces. De vil bl.a. lære om børns rettigheder og vilkår, og de vil også blive trænet i og få mulighed for at praktisere dialog- og debatskabende aktiviteter.

Baggrund

NAKUUSA arbejder ud fra værdierne i FNs Børnekonvention og visionerne for det femårige samarbejdsprojekt er:

- Børn og unge skal have større kendskab til deres rettigheder
- Forældre skal støttes, så de på bedste vis tager ansvar for deres børn
- Samfundet skal sikre de bedst tænkelige vilkår for børn og unges opvækst og udvikling

Youth Forum er et børnetopmøde, som skal imødekomme NAKUUSAs værdier og visioner, herunder at sikre, at børn og unges stemme bliver hørt i initiativer og aktiviteter, der vedrører dem. Youth Forums output i form af de unges perspektiver, vil således også danne grundlag for NAKUUSAs videre arbejde og konkrete handleplan.

Youth Forums praktiske mål

- NAKUUSA Youth Forum blev afholdt i Ilulissat i uge 42 i 2011
- 40 unge i alderen 13-15 år bredt repræsenteret fra hele landet deltog på mødet
- NAKUUSA Youth Forum blev tilrettelagt og afholdt i tæt samarbejde med Perorsaanermik Ilinniarfik (Socialpædagogisk Seminarium/SPS) og andre relevante samarbejdspartnere
- NAKUUSA Youth Forum blev i øvrigt afholdt i overensstemmelse med UNICEFs minimumstandarder for børnemøder. For mere information se www.unicef.dk

Youth Forums lærings- og vidensmål

Børnetopmødets lærings- og vidensmål er tosidet.

På den ene side ville de unge i forummet gennem en lang række af debatskabende aktiviteter levere helt unik viden til NAKUUSA og samarbejdspartnere om børns perspektiver på udfordringer og muligheder for et godt børne- og ungeliv. Den viden gruppen af unge leverede, blev dokumenteret, og der vil løbende blive nedsat aktiviteter til videre dokumentations- og vidensopsamling.

På den anden side gennemgik de unge selv en læringsproces. De har bl.a. lært om børns rettigheder og vilkår, og de også blev trænet i og fik mulighed for at praktisere dialog- og debatskabende aktiviteter, som de unge kan tage med sig og bruge i deres eget lokalområde.

Youth Forum skulle opfylde følgende konkrete videns- og læringsaktiviteter:

- Et dokument til Naalakkersuisut udarbejdet af de unge om de unges prioriteringer og anbefalinger til at styrke børns vilkår og rettigheder i Grønland
- En uddybende rapport om de unges perspektiver
- Nedsættelse af et nationalt børnepanel bestående af en gruppe unge som fremadrettet rådgiver Naalakkersuisut og NAKUUSA (og eventuelle andre samarbejdsparter) i forbindelse med beslutninger og initiativer, der vedrører børn og unges vilkår og rettigheder
- En forløbsundersøgelse som kortlægger de unges holdninger om hverdagslivsvilkår, særlige problematikker og fremtidsdrømme udarbejdet i fællesskab med en faglig ekspert. Undersøgelsen vil blive gentaget over en femårig periode med henblik på at følge udviklingen i de unges holdninger
- Opkvalificering af de unges kendskab til og praksis med debatskabende aktiviteter
- Udbredelse af de unges kendskab til Børnekonventionen og dens værdier, herunder retten til basale behov, retten til udvikling, retten til beskyttelse og retten til indflydelse

Youth Forum var bygget op om aktiviteter, som giver de deltagende unge mulighed for at ytre sig på kvalificeret og brugbar vis. Dette skete med anerkendelse og respekt for, at de unge selv definerer problemstillinger og løsningsmodeller, samt at formidlingen af disse kan foregå på anden vis end en traditionel skriftlig dokumentationsform.

Tre dokumentations- og vidensaktiviteter ved NAKUUSA Yotuh Forum

Det er afgørende for Børnetopmødets effekt, at den store mængde af viden og ressourcer, som de unge leverede på Børnetopmødet bliver dokumenteret, og at denne viden også efterfølgende aktivt vil blive udnyttet.

NAKUUSA har derfor planlagt tre væsentlige dokumentations- og vidensaktiviteter, som præsenteres nedenfor, og som skal ses som oplæg til samarbejde med de nævnte parter.

Børnepanel – etablering, fastholdelse og koordinering

Formål: Børnepanelet skal sikre, at børn og unge bliver hørt i beslutninger, der vedrører dem. Udover den rapport (punkt 2), der sammenskriver de unges perspektiver, er Børnepanelet et af de vigtigste formål med Børnetopmødet. Børnepanelet er samtidig et afgørende redskab til at opfylde NAKUUSAs og dermed også Børnekonventionens hensigtserklæring om, at børn skal have indflydelse.

Anvendelse: Landstinget og NAKUUSA og evt. MIPI vil løbende og mindst en gang årligt trække på et Børnepanel bestående af et antal udvalgte unge i forbindelse med, at parterne har behov for at høre unges holdning/mening/kendskab til relevante emner om børns vilkår og rettigheder.

Form: Børnepanel bestående af ca. ti udvalgte unge i alderen (13-15 år i 2011, herefter af 13-18-årige) bredt repræsenteret fra hele Grønland. Børnepanelet forløber som et pilotprojekt frem til 2015. Panelet blev nedsat til børnetopmødet 2011, og vil blive samlet til et fysisk arrangement en gang over de næste fem år. Ud over de fysiske arrangementer kan panelet blive indkaldt til høringsmøder over video. Det skal sikres i forbindelse med høringer i Børnepanelet, at medlemmernes perspektiver inddrages i beslutninger om aktiviteter og regler, som NAKUUSA igangsætter. Det vil sige, at NAKUUSA skal kunne dokumentere denne inddragelse.

Deltagerne af NAKUUSA Youth Forum udarbejdede desuden et Slutdokument, der kort og præcist definerede deres konklusioner fra topmødet. Slutdokumentet vil blive præsenteret senere i denne rapport (se side 20), og er således de unges eget syn på forudsætningerne for et godt børneliv.

Rapport/handleplan baseres på de unges udmeldinger

Formål: At indsamle og dokumentere de unges perspektiver og vurderinger i arbejdet i workshopsene vedrørende udfordringer og muligheder for et godt børne- og ungeliv. Der er tale om nærværende rapport, som er udarbejdet af MIPI.

Anvendelse: Opsamlingen skal anvendes som grundlag for NAKUUSAs handleplan frem til 2015. De unge præsenterede væsentlige perspektiver på emner, der påvirker deres dagligdag, og alle interessenter på børne- og ungeområdet, er velkomne til at inddrage afrapporteringen i deres virke for at fremme børn og unges rettigheder og trivsel.

Forløbsundersøgelse om børn og unges holdninger

Formål: At følge udviklingen i unges holdninger om børns vilkår og rettigheder over en femårig periode ved at bruge den samme gruppe unge som respondenter.

Anvendelse: Som dokumentationsgrundlag og udredning af unges holdning og attitude omkring relevante emner om børns vilkår og rettigheder. Samtidig fungerer forløbsundersøgelsen som evalueringsredskab for NAKUUSA-projektet.

Form: Fire mindre rapporter baseret på fire dataindsamlinger. SFI er hyret til at varetage dette forløb.

Metode: 40 unge respondenter mellem 13-15 år (deltagerne fra børnetopmødet) besvarer et semistruktureret spørgeskema den første gang på børnetopmødet og efterfølgende tre gange mere frem til udgangen af 2015.

Spørgeskemaet vil indeholde holdningsspørgsmål om de unges syn på deres rettigheder, holdninger til eksisterende vilkår og visioner for fremtiden.

Optakt og kriterier til NAKUUSA Youth Forum

I dette afsnit beskrives hvordan optakten til NAKUUSA Youth Forum blev gennemført. Hvordan børn og unge blev udvalgt, samt hvad der ligger bag udvælgelsesproceduren. Dette beskrives i forhold til topmødets formål.

Meningen var at samle 40 børn fra hele Grønland, hvilket er en udfordring i sig selv. Det var desværre en enkelt deltager der ikke nåede frem, og NAKUUSA Youth Forum bestod derfor reelt af 39 børn og ikke 40. Det er dog stadig et meget flot resultat. Således deltog 23 piger og 16 drenge i NAKUUSA Youth Forum.

Formålet med NAKUUSA Youth Forum var, at samle 40 børn og unge mellem 13 og 15 år fra hele Grønland, for at give dem mulighed for at diskutere, hvad de mener, der er behov for af politiske indsatser med det formål at forbedre børn og unges daglige trivsel. Deltagerne skulle således udpege de udfordringer de finder mest påtrængende eller vanskelige, samtidig med at de definerede hvad der skal til for at sikre et godt børneliv. Derved får voksne der arbejder med børn og unge, et unikt indblik i børn og unges perspektiv på de kriterier som børn og unge selv udpeger som forudsætninger for hhv. gode og dårlige opvækstvilkår.

Det er naturligvis et meget stort ansvar at pålægge unge i alderen 13-15 år, at definere så betydningsfulde begreber på vegne af alle landets børn. NAKUUSA har derfor lagt vægt på at udvælge deltagere, der udviser en stærk profil i deres ansøgning, da det er nødvendigt for børnetopmødets succes, at deltagerne både kan og vil give udtryk for deres umiddelbare mening, klart og tydeligt.

For at samle disse stærke børn og unge har NAKUUSA sendt ansøgningskemaer til alle skoler, der har med 8., 9. og 10. klasse at gøre. Man kunne også tilmelde sig direkte fra NAKUUSA's egen hjemmeside. Hvis man ikke har adgang til internettet, og hvis man ikke har fået et tilmeldingskema fra sin lærer, kunne man ringe til NAKUUSA og få hjælp til at udfylde skemaet. Derved har man forsøgt at give alle børn og unge lige muligheder for at deltage.

Kriterierne for at blive udvalgt har været, at man skal være stærkt motiveret for at styrke børns rettigheder i Grønland. Desuden så NAKUUSA på hvad ansøgeren selv påpegede som udfordringer for bedre tilværelse for børn og unge i sin egen by/bygd i særdeleshed, samt i det grønlandske samfund i almindelighed. Ansøgeren skulle desuden argumentere for deres egen deltagelse i ansøgningskemaet.

Der har været 149 ansøgninger, hvilket betyder at 6 % af den samlede aldersgruppe har søgt om deltagelse. Dette tal var højere end der forventet, da arrangementet faldt nogenlunde sammen med skoleelevernes hhv. praktikperiode samt efterårsferie, hvilket givetvis kunne begrænse muligheden for at nå ud til målgruppen.

I udvælgelsen af deltagere blev der ligeledes lagt vægt på at sikre en så stor geografisk spredning blandt deltagerne, således at hele landet så vidt muligt kan repræsenteres.

Derfor fik alle byer og/eller bygder, hvor ansøgningerne kom fra, tildelt kvoter for hvor mange af børn/unge der kan komme med til NAKUUSA Youth Forum. Ud af 149 ansøgninger blev 40 af dem udvalgt, både på baggrund af deres argumentering og deres bosted.

Efter udvælgelsen af ansøgere sendte NAKUUSA e-mails eller ringede både til samtlige ansøgere, både udvalgte og ikke-udvalgte børn og unge, for at fortælle dem om de var blandt de heldige.

Efterfølgende fik NAKUUSA kontakt til de udvalgte deltageres klasselærere og forældre/værge, der fik en forberedelsespakke, så barnet/den unge kan blive klædt på til topmødet. Samtidigt med forberedelsespakken sendte NAKUUSA også en samtykke-erklæring til forældrene, for at sikre, at forældrene/værgerne godkender deres barns deltagelse. Vedlagt var ligeledes et skema, hvor NAKUUSA blev informeret om, hvorvidt barnet har en sygdom, som NAKUUSA skal være opmærksom på under hele forløbet.

Efterfølgende fik alle udvalgte børn og unge deres billetter til Ilulissat. Nogle deltagere kom til Ilulissat før end andre afhængig af hvor de kommer fra. Alle ankomne børn og unge blev modtaget af NAKUUSA. Alle børn og unge blev fordelt på hotelværelser både i forhold til deres køn samt hvor længe de skal blive i

Ilulissat. For hver to hotelværelser var der en ledsager til børn og unge, som skulle følge børn og unge med til og fra konferencestedet (Perorsaanermik Ilinniarfik).

Youth Forum

Den første konferencedag begyndte med at børnene, arbejdede med Børns Rettigheder. Denne aktivitet inkluderede bygning af en varde med sten, der var påskrevet rettigheder, og havde til formål både at gøre deltagerne bevidste om deres rettigheder og ryste dem sammen.

Denne lille event var en god opvarmning til det arbejde der ventede deltagerne, og som i sidste ende skulle munde ud i et slutdokument, der indeholder børn og unge i Grønlands krav, ønsker og behov for at sikre deres fremtid.

Debat om det gode børneliv

Indledningsvis blev deltagerne bedt om i grupper at definere hhv. et godt og et dårligt børneliv. De efterfølgende dage arbejdede de så mere målrettet på at formulere mere konkrete behov og krav til at forbedre mulighederne for et godt børneliv for alle børn i Grønland.

De unge fremhæver nøgleord som bl.a. tryghed, kærlighed, venskab og god skolegang samt positive fritidsmuligheder som nødvendige for at sikre børn og unge en god og tryk opvækst.

Som den tidligere nævnte UNICEF-undersøgelse bl.a. viser, er en del børn og unge i Grønland fortsat ikke klar over, at disse begreber ikke kun er en forudsætning for en positiv barndom, men at det også er deres ret. FNs Børnekonvention påpeger eksempelvis alle børns ret til tryghed, uddannelse og beskyttelse mod overgreb og vold.

Heldigvis arbejder flere aktører på det grønlandske børne- og ungeområde på at oplyse både børn og voksne om børns rettigheder, også uden for det offentlige regi. NGO'er som Foreningen Grønlandske Børn (FGB), Bedre Børneliv (MIBB) og Nanubørn har gennem forskellige projekter bl.a. arbejdet på at forbedre børn og unges viden omkring deres rettigheder. Desuden er MIPI, i samarbejde med ICC, i gang med at udarbejde en børnebog samt en medfølgende lærervejledning omkring børns rettigheder ud fra en grønlandsk kontekst. Disse bøger vil blive fordelt på samtlige skoler i Grønland i 2012.

Deltagerne er også meget specifikke i deres udmelding om, hvad der kendetegner et dårligt børneliv. De siger helt konkret at børn får det dårligt hvis ikke de får den kærlighed og støtte fra familie og venner som alle mennesker har brug for, for at trives. Den manglende støtte og dermed tristhed udspringer, ifølge deltagerne selv, bl.a. af misbrugsproblemer i hjemmet, mobberi og ensomhed.

Det er tydeligt at børn og unge selv er udmærkede klar over hvorfra problemerne opstår, hvilket ligeledes fremgår af førnævnte Projekt Børnepanel fra MIPI. Set med MIPIs briller, er der derfor vigtigt at informere børnene om deres muligheder for at få hjælp, så de har mulighed for selv at handle på deres situation, hvis ingen andre gør det. Det skal dog i den forbindelse understreges, at det er yderst vigtigt at hjælpen rent faktisk findes, og at børnene tages alvorligt når de henvender sig! Deltagerne gav nemlig udtryk for, at der ingenting sker, når de prøver at få hjælp fra de voksne, og det mener MIPI er yderst problematisk. Det bør undersøges om det er en generel oplevelse blandt børn og unge, for at vi som samfund kan komme problemet til livs.

- Det er sundt som barn at blive elsket af sine forældre, og det er vigtigt at have et varmt hjem og have venner. Hvis et barn skal leve sundt, skal hun/han spise sund mad. (pige)
- - Som barn er det ikke godt ikke at have noget at glæde sig til og ikke få kærlighed, og at der er nogen der griner af én og nedgør én. Det er heller ikke godt ikke at have et trygt hjem. (dreng)

Efter den første dag, hvor deltagerne fik defineret hvad der hhv. skaber og forhindrer et godt børneliv, blev de inddelt i grupper der havde til formål både at styrke deres kompetencer for at turde udtrykke sig, og vise dem måder at gøre det på. Sideløbende var der workshops inddelt i temaer, der gav deltagerne mulighed for at tilkendegive deres mening om emnet. Børnene skiftede mellem de forskellige workshops, så alle havde mulighed for at høre oplæggene og deltage i en debat om de givne emner.

Workshopsene var inddelt i følgende emner:

- Public speaking – deltagerne gives redskaber der kan styrke deres lyst og mod til at tale i større og mindre forsamlinger.
- Selvværd, identitet og grænser – deltagerne debatterer begreberne set ud fra deres perspektiv
- Talking walls – deltagerne præsenteres for forskellige muligheder for menigstilkendegivelser og medier til offentlig debat. Eksempelvis opslagstavler, forsamlingshuse, læserbreve m.m.
- Uddannelse – de unge debatterede forudsætninger og muligheder for at tage en god uddannelse, og dermed skabe sig en god fremtid.
- Fritid – i denne workshop var der fokus på børn og unges mulighed og ønsker for at kunne udfolde deres potentialer og bruges deres fritid på fornuftig vis.
- Drømme – de unge fik til opgave at definere deres drømme, og komme med løsningsforslag til hvorledes de kunne opnå disse drømme.
- Sociale medier og blogs – deltagerne blev introduceret til sociale mediers muligheder, lige som de lærte at oprette en blog.

Sidst men ikke mindst var der de såkaldte interessegrupper, der skulle munde ud i konkrete events eller meningstilkendegivelser på konferencens sidste dag. Børnene kunne så vidt muligt selv vælge interessegruppe efter præference, dog med det forbehold at ikke alle kunne få sin første prioritet opfyldt. Desuden fulgte deltagerne samme interessegruppe hele konferencen igennem, i modsætning til workshopsene, hvor alle på skift fik lejlighed til at deltage.

Emnerne i interessegrupperne var inddelt på følgende måde:

- Fest/event – planlagde og forberedte afslutningsfesten
- Slutdokument – gruppen formulerede ud fra input fra diverse workshops teksten til slutdokumentet, der skulle afleveres til Naalakkersuisoq Mimi Karlsen.
- Sang – denne gruppe skrev og komponerede en sang med udgangspunkt i børns rettigheder.
- Presse – deltagerne formulerede pressemeddelelser og lod sig interviewe til både radio og TV.
- Design en workshop – gruppen blev introduceret til forskellige muligheder for fælles aktiviteter, der kan fremme viden om eksempelvis rettigheder.

I denne rapport fokuseres ikke på hvert enkelt emne, da det vægtes at få børnenes væsentligste budskaber formidlet videre. Således behøver processen til hvert budskab ikke lige meget opmærksomhed, da et overordnet indblik heri er tilstrækkeligt.

Nogle workshops var mere praktisk orienterede, og havde til formål at give børnene nogle redskaber til at styrke deres kompetencer og lyst til at udtrykke sig mere eller mindre offentligt. Public speaking, talking walls og sociale medier er eksempler herpå. Denne type workshop inkluderede oplæg og cases, som deltagerne kunne perspektivere over.

I de resterende workshops havde de unge selv en mere aktiv rolle i at formulere og definere begreberne, set ud fra børn og unges eget perspektiv. Her var det målet at få deltagerne til at reflektere over begreberne, og samtidig gav det mulighed for at få indblik i børnenes tanker omkring de respektive emner. Konklusionerne fra diverse workshops skulle desuden videregives til den interessegruppe, der havde til opgave at formulere Slutdokumentet. Derved er Slutdokumentet (mere herom senere) baseret på samtlige deltagers synspunkter. Derudover var der arrangeret en høring den sidste dag, hvor samtlige deltagere var med til endeligt at beslutte, hvad der skulle stå i det færdige dokument, som blev overrakt Naalakkersuisoq for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling, Mimi Karlsen på konferencens sidste dag.

Selvværd, identitet og grænser

Deltagernes refleksioner over dette emne, kan sættes i sammenhæng med deres betragtninger omkring et godt/dårligt børneliv.

Helt elementært fastslår deltagerne, at de basale behov skal dækkes, før der kan blive overskud til at koncentrere sig om skolegang. Det vil sige at børn og unge skal sikres et trygt hjem, mad nok og tøj på kroppen.

Generel trivsel er en vigtig forudsætning for positiv identitetsdannelse, og dermed vigtig for det overskud og den motivation som barnet møder sine omgivelser med. Det har således betydning for den selvtillid barnet er i stand til at opbygge. Behovet for en styrkelse af selvtilliden blandt børn og unge i Grønland, er så væsentlig for deltagerne, at alle var enige om, at det burde medtages som et punkt i Slutdokumentet.

For at styrke børn og unges trivsel, og dermed selvværd og identitet, udpeger deltagerne positive relationer der giver barnet tryghed. Eksempelvis nævner de kærlighed og tryghed i familien, gode venner, mulighed for sunde fritidsaktiviteter gerne med inddragelse af naturen, samt dét at blive taget med på råd, dvs. inkluderet i beslutninger der vedrører dem selv og familien.

De unge udpeger ligeledes de udfordringer der resulterer i dårligt selvværd og trivsel.

Nøgleord i denne sammenhæng er misbrug af rusmidler, fysisk og psykisk vold, mobning og ensomhed. Alle disse emner har negative konsekvenser for individet, hvad enten man har de basale behov i orden eller ej. Børn er særlig sårbare, og er afhængige af at ansvarlige voksne sikrer dem en tryk opvækst. Det er desuden deres ret, og MIPI vil derfor gerne opfordre til en mere koordineret og inkluderende handlingsplan, der har til formål at arbejde på at efterleve denne ret, for alle børn uanset bosted og øvrige forhold.

I forhold til grænser, efterlyses et større ansvar for forældrene. De unge ønsker, at deres forældre fraråder eller ligefrem forbyder deres børn at begynde at ryge eller drikke, for at vejlede deres børn. Det forudsætter selvfølgelig, at forældrene ikke selv er misbrugere, og kan være gode rollemodeller for deres børn.

Samtidig med at deltagerne understreger, at seksuelt misbrug er en væsentlig faktor for et dårligt børneliv, siger de direkte, at de har oplevet at henvende sig til voksne med problemer som selvmordstanker og misbrug, uden at de voksne handler på det. Enten fordi der lige kommer en ferie i vejen, eller den voksne ganske enkelt vælger ikke at tage det alvorligt ifølge deltagerne selv. Det bør naturligvis ikke forekomme, og MIPI mener, at vi som samfund bør tage sådanne udtalelser fra børnene meget alvorligt. Der er formentlig en sammenhæng mellem disse oplevelser, og det udtrykte ønske om kvalificerede lærere og pædagoger, som vil blive kommenteret i afsnittet *uddannelse*. Børn der oplever en eller flere af disse ubehagelige ting, kan blive mærket af det for livet, hvis ikke de får hurtig og relevant hjælp og støtte fra de voksne.

Deltagerne er sig dog også bevidste om at de selv kan gøre en indsats for at forbedre deres vilkår, hvilket også fremgår af nedenstående citater.

- Rose sig selv, når man synes man er kommet godt i gang.
- Udfordre sig selv, stille krav til sig selv.
- Børn med medbestemmelse, hvor det ikke kun er forældrene der bestemmer.
- Det er upassende for et barn under 18 år at drikke alkohol.
- Barnet har ret til at fortælle når han/hun har oplevet noget grimt.
- Mobning, fejltagelser, generthed, skamfølelse kan medføre tab af selvtillid og vedvarende tavshed.

Uddannelse

Ved samtlige emner diskuterede deltagerne hhv. hvad deres forældre kunne gøre, hvad de selv kunne gøre, og hvad politikerne kan gøre. Hvis vi ser nærmere på emnet uddannelse, har børnene defineret ansvarsfordelingen meget præcist.

Forældre:

Deltagerne understreger vedholdende, at de ønsker at deres forældre lytter til dem, og støtter op omkring deres barns uddannelsesvalg. Forældre bør opmuntre og vejlede deres børn efter bedste evne, og sørge for trygge rammer for at barnet kan fokusere sine kræfter på sin uddannelse. Gennem hele forløbet har de unge efterlyst større forældreansvar, da de mener at børn og unge har brug for anvisninger fra deres forældre om rigtigt og forkert.

- forældre skal støtte, opmuntre og sætte pris på barnets valg, og de skal ej heller være tilbageholdende med at give deres barn penge.
- Forældre skal sørge for at deres barn ikke mangler noget under sin uddannelse.
- Forældre er medskyldige, hvis det ikke går godt med eleven i skolen.

Politikere:

Børn og unge i Grønland opfordrer politikerne til at investere i uddannelse. De fremhæver problemer som dårlig undervisning/uuddannede lærere, nedslidte skoler og manglen på ordentlig information omkring uddannelsesmulighederne. De foreslår ligefrem restriktioner for lærere der ofte melder sig syge, for at motivere dem til at komme på arbejde. Børnene foreslår at fraværende lærere bør trækkes i løn. Det er ganske tankevækkende. En anden ting der bør nævnes og handles på er, at deltagerne beskriver en utidssvarende pædagogik i skolerne.

De giver eksempler på at børn udelukkes fra undervisning når de kommer for sent, fordi læreren låser døren, nogle nævner at blive udelukket en uge fra undervisningen – stik imod barnets ret til at blive undervist. . Det skal naturligvis nævnes, at det af materialet ikke fremgår, og det at blive udelukket en uge fra skolen alene hænger sammen med at komme for sent. Der kan være andre grunde til en sådan bortvisning som ikke fremgår. Derudover har flere deltagere oplevet, at lærerne forskelsbehandler eleverne eller opfører sig nedladende, hvilket naturligvis opleves som ubehageligt af børnene.

Desuden efterlyser børnene en mere pædagogisk tilgang til elever på skolehjem og kollegier, hvor beboerne tages med på råd og respekteres som individer. Dermed ikke sagt, at børnene ikke skal lære og respektere regler og grænser, såfremt de ikke har lært det hjemmefra. Men det bør foregå under konstruktive former, for at have den ønskede effekt. Børn fra visse bygder kommer meget tidligt hjemmefra, og har brug for omsorg, støtte og vejledning frem for hvad børnene selv opfatter som skæld ud og regelrytteri. Det er politikernes ansvar at sikre anstændige rammer for børnenes skolegang og skoleophold. Indirekte kan man også udlede af datamaterialet, at børnene savner en mere varieret undervisning, der ikke kun fokuserer på det boglige, se nedenstående citatboks.

Nogle af disse ting klarede ikke den skarpe prioritering til Slutdokumentet, men bør alligevel nævnes, da deltagerne har beskrevet det som en udfordring for dem i deres skolegang.

- politikere må ikke spare for meget på uddannelsesområdet, og de skal støtte os.
- Fornyede skoler, fordi de gamle skoler er ulækre
- Pauser fra det boglige i forbindelse med undervisning, fordi når vi skriver hele tiden, så bliver vi trætte og triste.
- Naalakkersuisut/politiet kan ellers få orden i tingene ved at fortælle lærerne at de skal opføre sig ligeværdigt.
- Indføre faglærte kollegievagthavende, som ikke er for gammeldags og fortælle dem, at de ikke skal være for diktatoriske.
- Vi har haft en lærer, der overhovedet ikke kunne lide børn, han/hun bliver vred og underviser ikke ordentligt, og der var ingen der gjorde noget ved problemet. Børn skal beskyttes mere.

Børn og unge selv

Deltagerne understreger, at de har brug for deres forældres støtte og vejledning i forbindelse med deres uddannelse og uddannelsesvalg. De ønsker, at forældre generelt tager mere ansvar for deres børns fremtid, og MIPI mener, at NAKUUSA bør gøre en indsats for at dette budskab når ud til Grønlands befolkning.

Børnenes anbefalinger kan vise sig meget nyttige i NAKUUSAs fremtidige arbejde med holdningsbearbejdelse i det grønlandske samfund. Man kan håbe, at forældre vil tage det alvorligt, når budskabet kommer direkte fra børn og unge selv.

Dog er de unge ligeledes meget bevidste om, at de også selv har et ansvar i forbindelse med deres uddannelse. Det hviler på dem selv at følge undervisningen og passe deres skolegang. De har også selv et ansvar for at tænke over hvad de vil og søge information omkring det.

Deltagerne fremhæver desuden, at børn og unge bør sætte sig mål og arbejde for at nå dem. Derved gør de en aktiv indsats for at sikre sin egen fremtid og skabe den tilværelse de ønsker sig. Det fremgår desuden af

datamaterialet, at de unge har reflekteret over, at man sandsynligvis vil støde på forhindringer og nederlag undervejs. De konkluderer dog selv, at det er vigtigt ikke at opgive, man må prøve igen, hvis man vil nå sine mål. De mener desuden, at børn og unge også har et ansvar for hinanden, og at de kan blive bedre til at hjælpe og støtte hinanden med at nå deres mål.

- Vi skal være viljestærke og have viljen til at lære.
- Jeg har brug for at blive støttet af mine forældre med hensyn til uddannelse.
- Jeg sætter mål for mig selv fra dag til dag, og søger selv efter information.
- Jeg synes det er meget vigtigt for mig at tage en uddannelse, jeg vil opfylde mine drømme, f.eks. drømmer jeg om at blive pilot i fremtiden.
- Hvis drilleri skal stoppes, f.eks. hvis et barn som virker tillukket, bliver drillet i skolen, og der ikke er nogen der gør noget, så skal jeg gøre noget

Opsummering

At børnene har valgt at placere ansvar på alle aktører, altså også på dem selv, fortjener en vis anerkendelse. Det er udtryk for både modenhed og ansvarlighed, at deltagerne også fremhæver deres eget ansvar for en bedre fremtid.

Ifølge børnene er det altså politikernes ansvar og opgave at sikre anstændige rammer for børn og unges mulighed for at gennemføre en uddannelse. Dvs. de fysiske rammer i form af skolebygninger og undervisningsmateriale, skal være i orden. Børn har, lige som voksne, brug for et inspirerende arbejdsmiljø, for at fungere optimalt. Derudover påpeges det, at lærerstaben kan trænge til efteruddannelse, idet børnene beskriver en til tider meget upædagogisk og forældet tilgang til børn og undervisning. MIPI må naturligvis give deltagerne ret i, at pædagoger og lærere, der er i direkte kontakt med børn og unge, bør have en respektfuld tilgang til børn, samt den rette uddannelse til at udfylde den funktion de er ansat til at varetage.

Forældrenes rolle er at støtte og vejlede deres børn, herunder også at fastsætte rimelige grænser, foruden at sikre dem en tryk og kærlig opvækst. Derved sikres børnene den ro og stabilitet, der giver dem mulighed

for at bruge deres kræfter og energi på deres skolegang, frem for på konflikthåndtering i hjemmet, eller destruktive fritidsaktiviteter.

Med den rette støtte fra forældre og samfund, bliver det lettere for børn og unge selv også at tage et ansvar for deres egen fremtid. Det er deres ansvar at følge med i skolen og tænke over hvad de ønsker af deres fremtid. De unge bør selv formulere deres mål og søge at nå dem. Men MIPI vil gerne understrege, det er de voksnes opgave, at sikre dem det nødvendige overskud samt motivationen til at kunne tage det ansvar.

Slutdokumentet nedenfor udtrykker børnenes behov og ønsker meget præcist. Deltagerne har formået at fremhæve essensen af de forudsætninger, der skal være i orden for at sikre et godt børneliv. De unge har haft mulighed for at debattere, hvad der efter deres mening kendetegner et godt børneliv, og i den proces har de blandt andet haft behov for at definere en klar ansvarsfordeling.

Deltagerne har valgt nogle meget relevante punkter i deres Slutdokument, som det fremgår af nedenstående dokument, som er formuleret af deltagerne på NAKUUSA Youth Forum.

Slutdokument

Udgivet på www.nakuusa.dk

Slutdokument

Kære Naalakkersuisut og Inatsisartut

Vi unge i Grønland beder om, at I handler på nedenstående ønsker:

1. Uddannelse

- Naalakkersuisut skal ikke spare på børneområdet og skal støtte uddannelsesområdet
- Skolernes renovering skal prioriteres, for de nedslidte og skimmelsvamp ramte skoler er sundhedsskadelige
- Selvtillid bør være et fag fra første skoledag, så børn lærer at stå frem, for på den måde kan man bekæmpe generthed og tilbageholdenhed.
- For eksempel skal børn kunne prøves og undervises i selvstændig fremstilling, til det ligger på rygraden. Hvis vi skal nå resultater i fremtiden, skal vi stole mere på os selv.
- I takt med mere selvstændighed skal der i højere grad undervises i engelsk, for vi skal have mere kontakt med omverdenen. Engelsk skal have højere prioritet end dansk.
- Børn skal kunne uddanne sig inden for de fag, de interesserer sig for. Eksempler: Danseskole, musikskole, idrætsskole (ikke kun fodbold). Der bør oprettes svømmehaller, biografte mv. i de større byer.
- De unge, der skal rejse væk fra deres by for at gå i skole, skal have uddannet personale på skolehjemmene. Man opdrager nemlig i for høj grad børnene efter gammeldags principper; man formaner kun og rådgiver for lidt. Børn og unge skal i højere grad tages med på råd, når det gælder regler på skolerne og skolehjemmene.

2. Fritid

- Vi kan ikke acceptere besparelser på væresteder for børn, idrætshaller og lignende faciliteter i fritiden. Eksempelvis er de lukkede i sommerferien, således at man fristes til at lave noget andet, som ikke er ønskeligt.
- Man skal ikke spare på grønlandske radio- og tv-udsendelser for børn, for børn vil gerne se og høre noget, som de er glade for.

3. Misbrug

- Når et barn er blevet misbrugt, skal der gribes tidligt ind for at hjælpe barnet. Det er vigtigt for barnet, at politi og kommune hjælper så tidligt som muligt.
- Sagsbehandleren skal handle hurtigt, for barnets tryghed skal prioriteres. Når et barn bliver misbrugt, går der for lang tid, før barnet får hjælp.

4. Sult

- Børn skal under ingen omstændigheder sulte. Børn af fattige og arbejdsløse forældre bør hjælpes bedre. Eksempelvis lider fiskernes børn nød, når fiskeriet begrænses, således at barnet fristes til at stjæle eller gøre noget andet ulovligt.

5. Aktiviteter

- Byer og bygder skal have samme muligheder for aktiviteter.
- Hvis børn og unge skal have selvtillid, skal de være fysisk og psykisk sunde.
- Børn har lov til at drømme uden begrænsninger.
- Løfter skal i højere grad føres ud i livet.

Kære forældre og voksne

Vi børn og unge i Grønland har følgende ønsker:

- Det er meget vigtigt, at børn og unge bliver belært om uddannelsens og skolegangens vigtighed, før det er for sent. Det er vigtigt, at forældrene er klar over, hvor vigtigt det er, at de opmuntrer børnene og fortæller om vigtigheden af, at de passer deres skole.
- Hvis de unge skal have en lys fremtid, er det vigtigt, at de færdiggør deres uddannelse. Når forældrene tager deres ansvar alvorligt, baner de vejen for en lysere fremtid for barnet.
- Det er ikke rimeligt, at forældrene bare accepterer, at deres mindreårige begynder at ryge, drikke alkohol eller bruge andre euforiserende stoffer.
- Det er vigtigt, at forældrene griber ind og fortæller børnene om det skadelige i at ryge, drikke alkohol og bruge andre euforiserende stoffer.
- Børn og unge skal oplyses om det skadelige i at ryge, drikke alkohol og bruge andre euforiserende stoffer af skolens lærere. Men forældrene har også et ansvar for at være i dialog med deres børn om sådanne ting. Vi vil anbefale, at folk, der arbejder med børn, skal være ikke-rygere.
- De voksne skal vise forståelse overfor børnene.

Vi børn og unge i Grønland lover at gøre nedenstående

- Vi børn har selv et ansvar for at følge med i skolen.
- Vi har mulighed for at uddanne os i andre lande, og vi har mulighed for at lære fremmedsprog.
- Vi vil have mere selvtillid og vil kunne stå frem og sige vores mening uden at være generte og være bange for at lave fejl.
- Vi vil kunne sige nej til ting, vi ikke ønsker.
- Vi har brug for at kunne tale mere med hinanden, for vi ved, at børn, der mobber andre, er børn, der har problemer i hjemmet.
- Hvis vi i fællesskab sætter en stopper for mobning, vil mange børn blive gladere i skolen og i deres fritid.
- Vi vil være medansvarlige for vores uddannelse og tænke over, hvad vi vil bruge vores liv på. Vi kan selv finde muligheder på nettet eller ad andre veje.

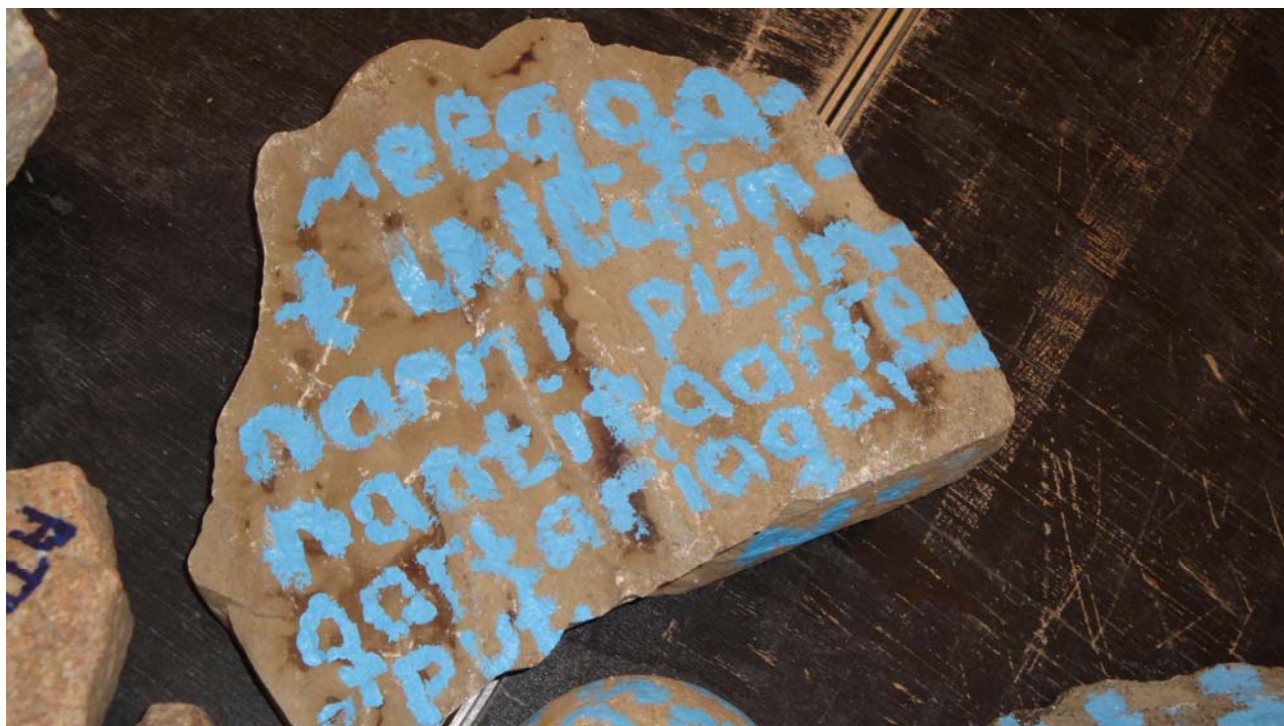
*Med kærlig hilsen
Grønlands børn*

Slutdokumentet taler i bund og grund for sig selv. Dog vil MIPI ikke undlade at knytte enkelte kommentarer til udvalgte punkter.

Deltagerne har fat i en vigtig pointe omkring skolernes generelle tilstand, idet mange skoler er meget nedslidte og som de selv påpeger, direkte sundhedsskadelige. Skolen er børnenes arbejdsplads, og der bør som minimum stilles samme krav til arbejdsmiljø, som der er til voksnes arbejdspladser. Voksne kan trods alt ofte vælge at skifte arbejde, hvis de ikke er tilfredse med deres arbejdsforhold. Men børn har pligt til at gå i skole, og kan derfor ikke vælge usunde faciliteter fra, såfremt der kun findes én skole i byen/bygden. Hvis eleverne tilmed mødes af lærere, der af børnene opleves som uengagerede eller direkte upædagogiske, så fremmer det bestemt ikke børnenes lyst til at lære. Derfor er det vigtigt at sikre børnene et konstruktivt læringsmiljø, særligt hvis de skal have forudsætning for også selv at engagere sig i deres uddannelsesforløb. Det er politikernes ansvar at imødekomme dette ganske rimelige krav fra Grønlands børn og unge.

Ved denne lejlighed, som ved MIPIs undersøgelse tidligere på året (se afsnit Selvstyret), påpeger børnene, at samtlige fritidstilbud lukker i sommerferien. Man kan jo kun give dem ret i, at det er problematisk og yderst u hensigtsmæssigt, at muligheden for konstruktive aktiviteter ophører netop når børnene har fri.

Det er et påfaldende og meget alvorligt problem, at børn og unge selv er ganske bevidste om, at børn og unge der har været udsat for overgreb, eller på anden vis er ude for misbrug eller misrøgt, ikke får den nødvendige hjælp hurtigt og effektivt. Det kan forhindre resourcesvage børn i at søge hjælp, hvis de oplever, at det ikke nytter noget alligevel. Børn og unge har ret til tryghed, og hvis de ikke kan få det inden for familiens rammer, så er det det offentliges pligt og ansvar at tage vare på disse udsatte børn og unge. Uden den rette hjælp vil de føre deres traumer med sig ind i voksenlivet, hvilket vil have betydning for deres egen forældreevne og generelle trivsel. Det er således også en samfundsmæssig fordelagtig investering, at prioritere en tidlig og effektiv indsats til udsatte børn og unge. Der er heldigvis allerede i høj grad fokus på området, men vi må erkende, at der fortsat er lang vej til at sikre børn og unges ret til en tryk barndom i Grønland.

Opsummering

Generelt fortjener deltagerne i NAKUUSA Youth Forum anerkendelse for den ærlige og ligefremme tilgang de har haft til emnerne undervejs i processen. MIPI mener at det er beundringsværdigt, at de tør sige tingene ligeud som de opfatter dem, det kunne mange voksne reelt set godt lære af. NAKUUSA Youth Forum kan derved også blive et redskab for voksne aktører på børne- og ungeområdet, til hjælp til at reflektere over tilgangen til målgruppen. Vi bør blive meget bedre til at inkludere børn og unge i processer omkring tiltag der vedrører dem, de har tydeligvis meget på hjerte.

Vi skal heller ikke glemme at det rent faktisk er deres ret at blive hørt, og derved er det vores pligt at inddrage dem.

Deltagerne understregede gang på gang under Youth Forum, at de ønsker at deres forældre tager mere ansvar for deres børns uddannelse, sundhed og generelle trivsel. MIPI mener i den forbindelse, at det vil være særdeles konstruktivt at skabe en samfundsdebat omkring fornuftig og forkert adfærd i relation til børn og unge. Vi har brug for en helhedsorienteret indsats for at komme den uønskede adfærd og tilgang til børn til livs, det vil sige at vi skal tale åbent om holdninger og indstillinger til børn og deres trivsel.

Evaluerings

Her i afsnittet kan læses om evaluering af NAKUUSA Youth Forums workshops, og interessegrupper, samt topmødets forløb set fra hhv. deltagere og observatører.

Behandlingen af deltagerne evaluering bygger dels på datamateriale analyseret af NAKUUSA, samt på rådata tilsendt MIPI. Som observatør ved NAKUUSA Youth Forum, kommer MIPI desuden med nogle generelle betragtninger omkring forløbet.

Evaluerings af Nakuusa Youth Forums forløb af deltagerne

I dette afsnit vil det blive overordnet præsenteret hvordan de unge deltagere i Nakuusa Youth Forum har oplevet de forskellige workshops, interessegrupper og forløbet af topmødet som helhed. Alle unge deltagere havde ved topmødets afslutning, haft mulighed for at evaluere selve topmødet. Ca. 25 deltagere ud af 39 benyttede sig af muligheden. Evalueringsskemaet dækkede over åbne og lukkede spørgsmål, der omhandlede deltagerne oplevelse af de forskellige workshops de har deltaget i, den interessegruppe de har fulgt og selve forløbet, som dækker over indlogering, kost, ledsagere og forholdet til andre deltagere. De fleste spørgsmål var graduerings spørgsmål, hvor deltagerne kunne sætte et eller flere kryds ved det/de svar vedkommende ønskede at angive. Derudover kunne vedkommende kommentere sit svar, hvis der var behov for det. Deltagerne besvarelser er inddelt efter hvor pågældende kom fra, dvs. deltagerne er grupperet i:

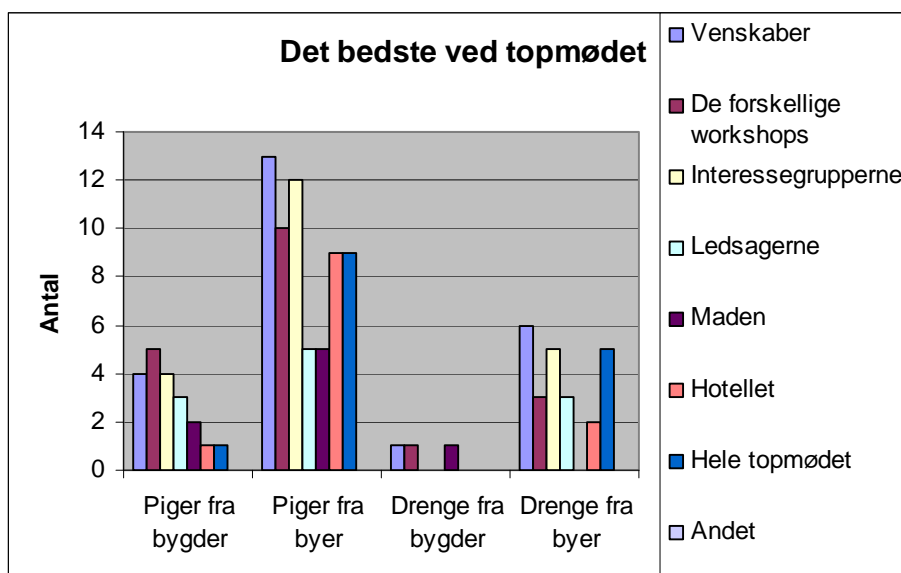
1. Piger fra bygder
2. Piger fra byer
3. Drengene fra bygder
4. Drengene fra byer.

Grupperingen af deltagerne kan give et bedre overblik over de forskellige grupperingers prioriteringer.

Evaluering af topmødets forløb fra de unge deltageres perspektiv

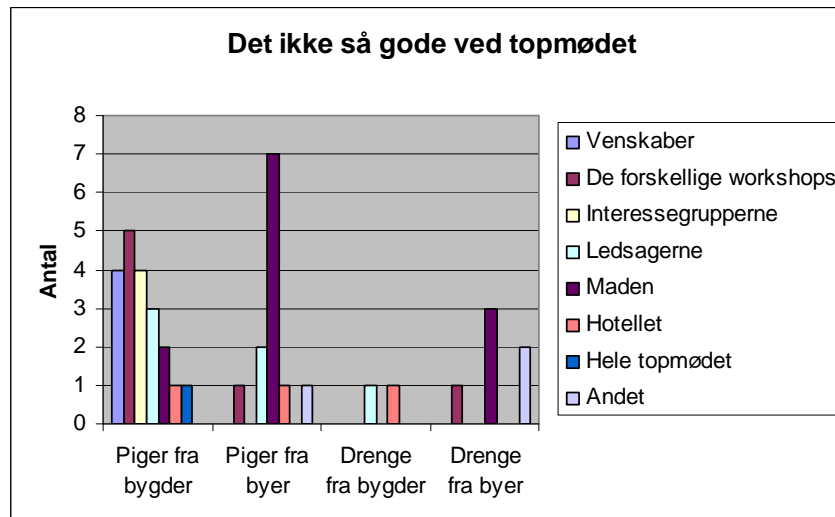
Deltagerne fik lov til at evaluere hvad der var godt ved topmødet. Spørgsmålet var et graduerings spørgsmål, hvor deltagerne kunne sætte kryds ved de emner de havde syntes godt om. Flere af deltagerne havde ikke kun sat et enkelt kryds ved et af emnerne, men havde sat kryds ved alle de emner, de syntes godt om ved topmødet. Hos de fleste *Piger fra bygder* var *De forskellige workshops* det bedste de havde oplevet ved topmødet, 5 af pigerne havde angivet dette. *Venskaber* sammen med *Interessegrupper*, var de emner som scorede næst flest stemmer efter *De forskellige workshops*, 4 piger havde nemlig valgt disse som de bedste emner ved topmødet. Efter *venskaber* og *interessegrupper* kommer *ledsagerne* (3 stemmer), *maden* (2 stemmer) og *hotellet* samt *hele topmødet* med hver 1 stemme. Nedenfor i dette afsnit kommer vi dybere ind i deres evaluering af workshops og interessegrupper, men det er glædeligt at *Piger fra bygder* havde syntes godt om *de forskellige workshops*, *interessegrupper* og fået *venskaber* ud af topmødet.

Ud fra figur 1 er det tydeligt, at der havde været flest *Piger fra byer* som havde været med til at evaluere topmødet. *Piger fra byer* værdsatte *venskaber* og havde valgt dette som det bedste ved topmødet. Efterfølgende kommer *interessegrupper* og *de forskellige workshops* som de ting *piger fra byer* kunne bedst lide ved topmødet. Derudover valgte *piger fra byer*, *hotellet* og *hele topmødet* med hver 9 stemmer for pågældende. 5 forskellige *piger* valgte enten *ledsagerne* og *maden* som det bedste ved topmødet. Her igen er det iøjefaldende at *piger fra byer* også syntes godt om de ting *piger fra bygder* valgte som de tre bedste ved topmødet, nemlig; *venskaber*, *interessegrupper* og *de forskellige workshops*. *Drenge fra bygder* havde derimod valgt *venskaber*, *de forskellige workshops* og *maden*, som det bedste ved topmødet. Den sidste gruppe *drenge fra byer*, havde valgt *venskaber* som det bedste ved topmødet. Lige på hælene af *venskaber* fulgte *interessegrupper* og *hele topmødet* med hver 5 stemmer, efterfulgt af *de forskellige workshops* og *ledsagerne* som fik 3 stemmer hver. *Hotellet* blev også af to *drenge fra byer* angivet som det bedste fra topmødet. Til forskel fra andre grupper havde *drenge fra byer* valgt *hele topmødet* som én af de tre bedste ting ved topmødet, men igen havde de også, som de andre grupper, valgt *venskaber* og *interessegrupper* som én ud af de tre bedste ting ved topmødet.

Figur 1: Deltagernes evaluering af hvad der er bedst ved topmødet

Figur 2: Deltagernes evaluering hvad der var ikke så godt ved topmødet

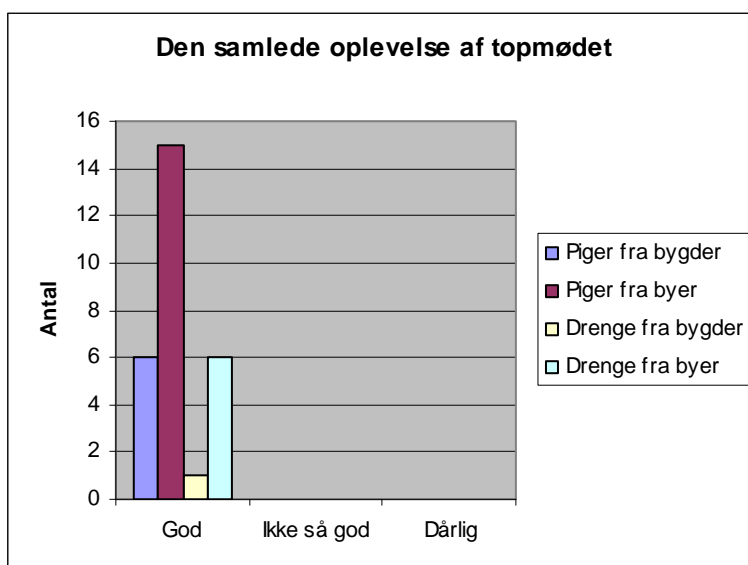
I og med deltagerne fik lov at evaluere det bedste ved topmødet, fik de også mulighed for at angive hvad der ikke var så godt ved topmødet. Det var de samme valgmuligheder som de fik til *det ikke så gode ved topmødet*, som *det bedste ved topmødet* (figur 1). *Piger fra bygder* havde valgt *de forskellige workshops* som én af dem der ikke er så gode ved topmødet, selvom den samme gruppe også havde valgt dette som én af de bedste ved topmødet. Det gælder det samme for *venskaber* og *interessegrupper* som havde fået hver 4 stemmer som det ikke så gode ved topmødet. Efterfølgende kom *ledsagere* (3 stemmer), *maden* (2 stemmer), *hotellet* og *hele topmødet* med hver 1 stemme.

Forklaringen på, at der er ligheder mellem *det bedste ved topmødet* og *det ikke så gode ved topmødet* kan være, at de er forskellige piger som havde angivet deres svar ved forskellige ting i hvert punkt, men det kan også skyldes misforståelse for overskriften *det ikke så gode ved topmødet* er misvisende og kan forstås på flere forskellige måder. *Det ikke så gode ved topmødet* kan også forstås som "det næst bedste ved topmødet", hvorimod "Det dårlige ved topmødet" ellers kunne have været overskriftet, fordi dette klart og tydeligt angiver det modsatte af *Det bedste ved topmødet*. Sprogvalget kunne have været mere gennemtænkt ved udarbejdelsen af evalueringsskemaet, frem for at vælge vage sætninger. Man bør være forberedt på både ris og ros.

Hos *piger fra byer* er der klart korrelation mellem de ting de havde valgt som *det bedste ved topmødet* og *det ikke så gode ved topmødet*. De fleste *piger fra byer* havde angivet *maden* (7 stemmer) som det ikke så gode ved topmødet. Efter *maden* kom *ledsagerne*, efterfulgt af *de forskellige workshops*, *hotellet* og *andet* (Citat: *At vi skal rejse så tidligt, fordi jeg ikke vil forlade jer.*). *Drengene fra bygder* havde angivet *hotellet* og *ledsagerne* (hver 1 stemme) som det knap så gode ved topmødet, mens én havde kommenteret spørgsmålet med: *Jeg har ikke noget at nævne, der kunne være negativ.* *Drengene fra byer* valgte *de forskellige workshops* som de ikke så gode ved topmødet, efterfulgt af *maden*. Men drengene også havde noget *andet* at skrive om det ikke så gode ved topmødet: *workshops kunne man næsten ikke forstå og maden var næsten altid den samme dog var der også kommentarer som Alt er godt 😊, alting blev styret professionelt.*

Den nedenstående figur viser deltagerne *samlede oplevelse af topmødet*. Samtlige deltagere i evalueringen af topmødet vurderede topmødet som *god*. Kritikpunktet for svarmulighederne er at variablerne er for få, for at kunne dække en gyldig evaluering af topmødet. Der kræves mindst fem svarmuligheder, før evalueringen kan bruges effektivt. De fem svarmuligheder, der som minimum bør være til stede for at være dækkende er: Rigtig god, god, neutral, dårlig og rigtig dårlig. Figuren nedenfor gør det

svært at kommentere deltageres samlede oplevelse af topmødet, fordi der er for lidt variation i figuren, dvs. figuren er alt for uspecifik.

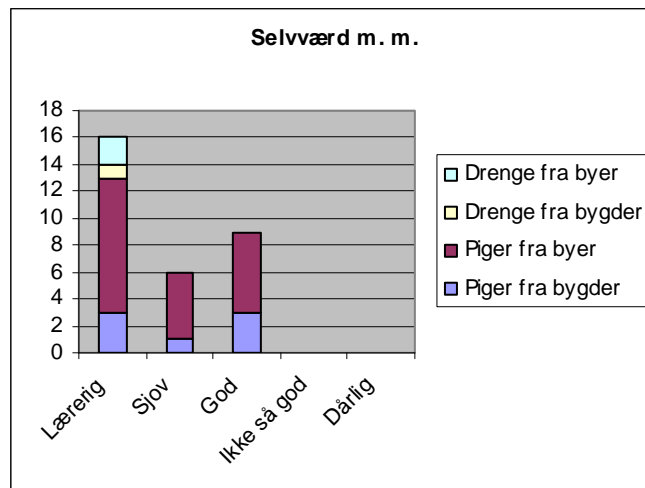
Figur 3: Deltageres vurdering af den samlede oplevelse af topmødet

Herunder vil der blive vist et uddrag af kommentarer fra evalueringen af topmødet:

- *Jeg er meget rørt over at være en af de udvalgte, og jeg har lært mange ting under topmødet.* (Pige)
- *Et godt initiativ, og meget lærerigt.* (Pige)
- *NAKUUSA Youth Forum gemt i mit hjerte for altid<3* (Pige)
- *Det er en oplevelse for livet, når man er sammen med andre unge, man ikke har set før.* (Dreng)
- *Jeg har lært selvtillid og rettigheder.* (Dreng)
- *At få venner med samme interesser, følelse af fællesskab og en god portion af arbejdslyst.* (Dreng)

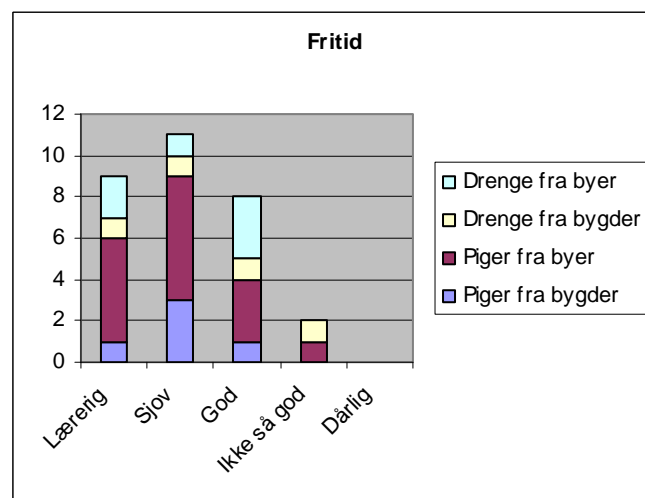
De unge deltagers evaluering af workshops

Dette afsnit omhandler de unge deltagers evaluering af de workshops, de selv havde deltaget i. Vi vil gøre opmærksom på at én af deltagerne havde kommenteret sin deltagelse med: *Jeg kan ikke rigtig huske hvilke workshops jeg var på, men jeg krydsede bare dem af jeg tror jeg har været til* (Pige). Kommentaren er tegn på at besvarelserne kan variere i antal fra emne til emne. Følgende workshops blev udbudt under topmødet: *Selvværd, identitet og grænser, Drømme, Fritid, Uddannelse, Sociale medier, Public Speaking og Talking walls*. Herunder er der mulighed for at læse nærmere om udvalgte workshops. Ønskes en samlet evaluering, henvises der til www.nakuusa.gl eller www.unicef.dk.

Figur 4: Deltagernes evaluering af workshoppen: Selvværd

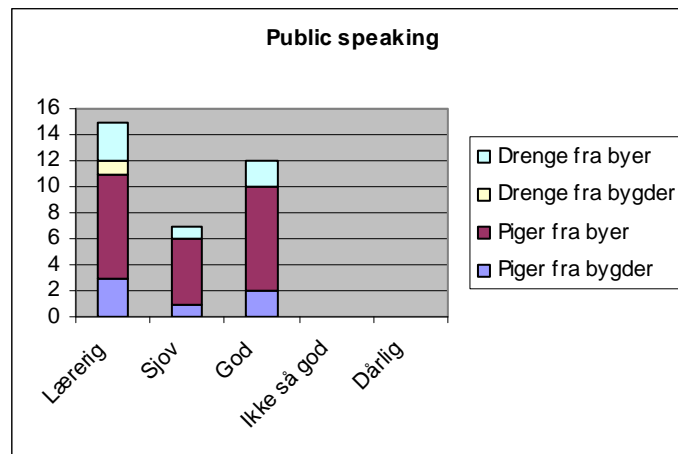
Ovenstående figur 4 viser deltagerne vurdering af workshoppen: *Selvværd, identitet og grænser*. Det viser sig, at alle grupperinger havde deltaget i workshoppen og kunne dermed give en vurdering af det. Alle piger både fra bygd og by havde vurderet *Selvværd* workshoppen som lærerig, sjov og god. Dreng fra bygder og byer havde vurderet selvsamme workshop som: lærerig. Workshoppen *Selvværd m. m.* er blevet vurderet af de fleste som lærerig, efterfulgt af god og til sidst som sjov.

Figur 5: Deltagernes evaluering af workshoppen: Fritid

Figur 5 viser modsat evaluering af Selvværd, at to af deltagerne havde vurderet workshoppen *Fritid* som: ikke så god. Desuden blev *Fritid* også vurderet som: lærerig, sjov og god af alle deltagere. Én dreng fra en bygd og én pige fra en by, angav vurderingen af *Fritid* som: ikke så god. De fleste deltagere vurderede denne workshop som sjov, efterfulgt af lærerig, god og til sidst ikke så god.

Med hensyn til workshop *Public speaking*, havde alle på nær drenge fra bygder angivet at workshoppen var lærerig, god og sjov. Drengen fra bygden havde sat kryds ved lærerig. Oplevelsen af *public speaking* blev som samlet vurderet af de fleste som lærerig med 15 stemmer, lige efter god med 12 stemmer og endeligt sjov af 7 stemmer.

Figur 6: Deltagernes evaluering af workshoppen: Public speaking

Herunder vil der blive vist et uddrag af deltagernes kommentarer til diverse workshops:

- *Der er mange ting jeg lært i de forskellige workshops. Nu er jeg ikke så genert når jeg taler foran mange personer. (Pige)*
- *Ugen har været meget hård på en god måde og har været meget lærerig. (Pige)*
- *Jeg elsker internettet, der er så mange ting man kan lære hvis man bruger den rigtigt. Jeg har aldrig prøvet at holde en tale foran 40 personer, jeg elsker det. Uddannelses-workshoppen har lært mig mest. (Pige)*
- *Jeg har lært hvordan man skal komme frem og sige sin egen mening. Det er dejlig oplevelse, fordi man er sammen med andre unge og have det sjovt mens man arbejder hårdt. (Dreng)*
- *Nogen af workshopperne kunne man ikke rigtigt forstå nogen. (Dreng)*
- *De var alle samme lærerige da jeg lærte noget som jeg ikke vidste, fik jeg så det at vide på de forskellige workshops. (Dreng)*

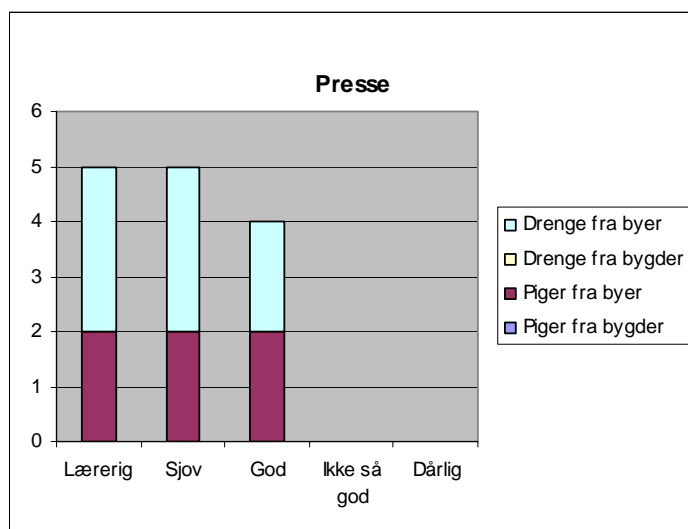
Det er problematisk at svarmulighederne er forskelligartede, dvs. de kan ikke nødvendigvis sættes i samme betydningskontekst. Svarmulighederne *god*, *ikke så god* og *dårlig* er inden for samme forståelsesramme. Men *lærerig* og *sjov* som svarmuligheder kan ikke umiddelbart sammenlignes med den foregående betydningskontekst, dvs. gradueringen af svarmulighederne kunne være bedre gennemtænkt. Det er meget interessant at se, hvorledes deltagerne vurderer de forskellige workshops, men valget af svarmuligheder må alligevel siges at være meget begrænsende, hvis man ønsker et mere detaljeret indblik i deltagernes oplevelse af forløbene.

Eventuelt kunne evalueringsskemaet på dette punkt, være opbygget som en åben svarmulighed hvor deltagerne selv kunne skrive deres meninger ned. Bagefter kunne man have inddelt de forskellige svar i forskellige emner, og derved skabe et bedre overblik over, hvad deltagerne syntes præcist om de workshops de havde deltaget i. De eksisterende data kan ikke sammenlignes på tværs, pga. de forskelligartede svarmuligheder, der er blevet opstillet.

De unge deltageres evaluering af interessegrupper

Deltagerne havde mulighed for at vælge én interessegruppe, som de skulle følge hver dag under topmødet. Herunder vil deltagernes evaluering af interessegrupperne beskrives nærmere. Følgende

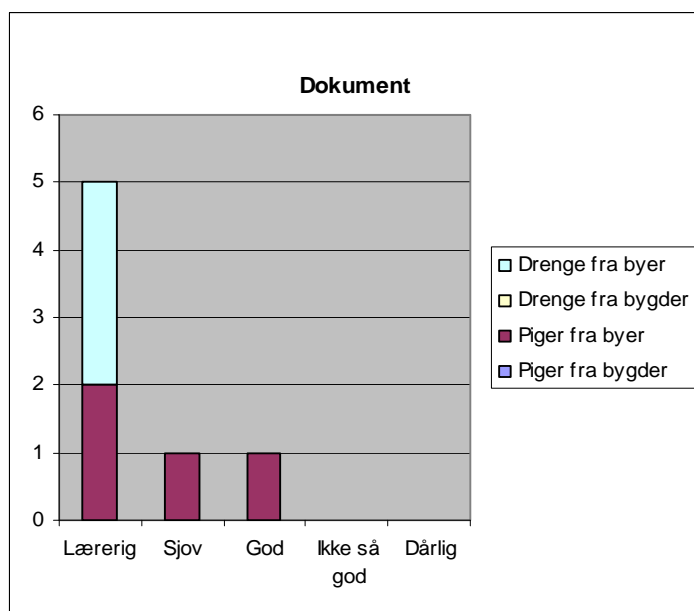
interessegrupper blev udbudt under topmødet: *Fest/Event, Presse, Design en workshop, Sang og Dokument*. Herunder er der mulighed for at læse nærmere om et lille udvalg af interessegrupper.

Figur 7: Deltagernes evaluering af interessegruppen: Presse

Interessegruppen *Presse*, figur 7 dækker over deltagerne evaluering af interessegruppen *Presse*. Det viser sig, at det kun var bybørn der havde deltaget i *Presse*. Piger fra byer havde enigt valgt lærerig, sjov og god som evaluering af gruppen; hvor der var faldet 2 stemmer på hver kategori. Drengene afgjorde at interessegruppen var mest lærerig og sjov, da der var 3 stemmer på hver fra drengene. Kategorien god, efterfulgte vurderingen med kun én stemme mindre.

Som den sidste interessegruppe er *Dokument*-gruppen evalueret af gruppens deltagere; piger fra byer og drenge fra byer. Drengene havde kun valgt lærerig som vurdering af interessegruppen, mens pigerne havde enten valgt lærerig, sjov eller god (se figur 8). Interessegruppen som helhed er vurderet hovedsageligt til at være lærerig af fem deltagere, mens sjov og god havde fået 1 stemme hver.

Figur 8: Deltagernes evaluering af interessegruppen: Dokument

Det er positivt at alle interessegrupper er blevet vurderet som enten lærerige, sjove eller gode. Dog er det bemærkelsesværdigt, ligesom ved evalueringen af workshops, at svarmulighederne er begrænsede og er vanskelige at sammenligne fordi valgmulighederne ikke ligger i den samme betydningskategori. Igen kan det foreslås, at evalueringen af interessegrupper kunne have været en åben svarmulighed, for deraf kunne man have fået et tydeligere billede af, hvad deltagerne præcist syntes om deres interessegruppe.

- *Jeg kunne ikke vælge selv 😊 (Pige)*
- *Jeg har valgt "dokument" fordi man kan lære meget. Jeg har lært mange ting, fordi vi fik lov til at arbejde intensivt og koncentreret. (Pige)*
- *Samarbejdet har været godt selv om vi bliver afbrudt nogle gange. Jeg har lært meget. Nu kan jeg komme frem foran personer. (Pige)*
- *Det vi lavede var super fedt og det var os selv der valgte det. Der blev sat krav til os. (Dreng)*
- *Vi har skrevet mange ting til Naalakkersuisut og til forældre. (Dreng)*
- *Det var sjovt at arbejde med de andre. (Dreng)*

Evaluering af Nakuusa Youth Forums forløb fra observatørernes perspektiv

NAKUUSA Youth Forum er det første af sin art i Grønland, og som sådan et virkeligt imponerende arrangement, til gavn og glæde for børn og unge i Grønland.

Der er mange udfordringer at indtænke i processen på disse breddegrader, ikke mindst logistikken. Mange aktører har været involveret, og alle har været med til at gøre børnetopmødet muligt. Generelt set har det været en stor succes, som arrangørerne kan være meget stolte af. Og deltagerne, de unge, har arbejdet hårdt og udnyttet denne mulighed til fulde. De har desuden fået en oplevelse for livet.

At få samlet 40 børn fra hele landet er i Grønland en udfordring i sig selv, både logistisk og økonomisk, men arrangørerne har desuden været heldige med deltagerne, der alle deltog aktivt med deres bidrag til det endelige slutdokument, der er et produkt af NAKUUSA Youth Forum.

Et meget flot resultat, hermed en stor tak til deltagerne, og tillykke til Grønlands børn.

Der har selvfølgelig under vejs været udfordringer, vi kan arbejde med til en anden god gang, det kan ikke undgås. Her nævnes et udvalg af de forhold, der bør tages op til overvejelse.

Det er vigtigt ved så store arrangementer, at have en klar og tydelig opgave- og ansvarsfordeling, da der derved sikres et bedre overblik over hvem der gør hvad hvornår. Eksempelvis kunne en tydelig opgavefordeling have givet ro til at formulere og planlægge en fornuftig struktur i workshops og interessegrupper.

De workshops, der havde til hensigt at indsamle børn og unges perspektiv på de respektive emner; *drømme, uddannelse, fritid* samt *selvværd, identitet og grænser*, kunne godt have været bedre forberedt. Der manglede ind i mellem struktur, der kunne støtte eller vejlede deltagerne i deres debat. Det har været hensigten, at deltagerne skulle kunne debattere så uforstyrret og upåvirket af voksne som muligt, men der bør alligevel være mulighed for at holde en rød tråd i diskussionen. En del af deltagerne har jo ikke prøvet den slags før.

Det virkede desuden som om, der ikke var lagt en plan for systematisk dataindsamling med henblik på nærværende rapport. MIPI har derfor oplevet det som lidt af en udfordring at få adgang til materiale i relativ orden. Det udleverede data mangler basal information om, hvilken gruppe det kommer fra, forklaringer om deltagerens bosted, og mere detaljeret information om selve diskussionen, der ledte op til

noterede konklusion. Heldigvis deltog vi selv i udvalgte workshops og kunne derved danne os et indtryk af debatterne, men vi kunne selvsagt ikke være alle steder på en gang.

Man kan overveje at tilknytte ”professionelle” referenter til hver gruppe en anden gang, der formår at få nedfældet væsentlige detaljer. Det kræver, at der er tid til at kæle for den slags detaljer i planlægningen, men det vil bestemt kunne spare nogle udfordringer og frustrationer i sidste ende.

Det skal dog nævnes, at vi fik hjælp fra studerende på SPS, som efter bedste evne hjalp til med at tage noter.

I den forbindelse har vi desuden en udfordring med at engagere sprogkyndige personer, der kan udfylde relevante opgaver som referatskrivning, oversættelse og øvrig kommunikation på både grønlandsk og dansk. Det alene er en tidskrævende udfordring, der bør tages højde for.

Det ville eksempelvis også have været en fordel, om samtlige ledsagere havde kunnet tale grønlandsk, da der var børn blandt deltagerne, der ikke taler/forstår dansk. Med kort varsel kan det være vanskeligt at finde egnede frivillige, men ikke desto mindre, er det væsentligt at børnene kan kommunikere med deres ledsagere.

Ved så store arrangementer, vil der altid lige være noget man har overset. Netop derfor er det vigtigt at have rigeligt tid til planlægningen, således at der også tages vare på detaljerne ud fra de reelle muligheder. Det havde været optimalt, at have forberedt forskellige muligheder for børnene at kommunikere deres krav og ønsker ud på. Ved på forhånd at have undersøgt, hvad der kan lade sig gøre og involvere de relevante interessenter, kunne deltagerne måske reelt have haft flere valgmuligheder. Slutdokumentet er en meget god løsning, på vores begrænsede muligheder for med meget kort varsel at udfolde forskelligartede kreative løsningsforslag. Derfor kunne man med fordel have forberedt nogle muligheder på forhånd, som børnene kunne vælge i mellem.

Når det så er sagt, var NAKUUSA Youth Forum et fantastisk arrangement, og en betydelig oplevelse for både børn og voksne. Stemningen var rigtig positiv, og de unge fortjener stor ros for deres engagement! NAKUUSA skal også anerkendes for på relativ kort tid at få arrangeret og gennemført så flot et arrangement. Der blev arbejdet benhårdt fra morgen til aften, og det er MIPIs håb, at de også fik tid til at nyde frugten af deres arbejde.

Det var en belønning i sig selv, at se de mange glade og engagerede børn tage aktiv del i både arbejde og fornøjelse under topmødet.

Afsluttende bemærkninger

Det skal for god ordens skyld nævnes, at MIPI ikke er interesseret i at pointere kritikpunkter ved NAKUUSA Youth Forum for vores fornøjelses skyld. Når MIPI fremhæver visse elementer, der kunne have været bedre forberedt, så er det med henblik på at lære af processen, til gavn for kommende projekter. Som videnscenter bør MIPI formidle viden, om et forløb i dette tilfælde, der kan bruges konstruktivt fremadrettet.

Som observatør ved NAKUUSA Youth Forum, er MIPI naturligvis nødt til at afrapportere forløbet som MIPI reelt har oplevet det.

På NAKUUSA Youth Forum blev der foretaget valg blandt deltagerne til et børnepanel. Det er hensigten at Grønland skal have et fast etableret børnepanel, lige som man i Danmark har et Børneråd. Børnepanelet skal gøre børn og unges perspektiv lettilgængeligt, og derved lettere at inddrage i samfundsdebatten. NAKUUSA er ved at etablere panelet og vil i den kommende tid lægge en strategi- og aktivitetsplan for børnepanelet. Foreløbig holder man løbende kontakt med panelets medlemmer via Facebook, der er en effektiv måde at fastholde kontakten med de unge.

Det er MIPIs håb, at Børnepanelet vil blive en integreret aktør på børne- og ungeområdet i Grønland, også efter NAKUUSA samarbejdets udløb.

MIPI forventer desuden, at politikerne lever op til deres ansvar, og tager slutdokumentet med i deres videre politiske arbejde. Det mindste vi voksne kan gøre, er at tage det arbejde og den energi børnene har lagt for dagen seriøst, især når det er på vores opfordring, at de har tilkendegivet deres perspektiv på børnelivet i dagens Grønland.

Bilag 1: program for NAKUUSA Youth Forum

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Kl. 7-13 Ankomst	Kl. 9.00 Officiel åbning Velkomst v rektor Nuka Kleeman Piitanguaq Alaufesen om Børns ret Præsentation af de unge v. Anne-Mette Friis, UNICEF	Kl. 9-10.30 Workshop	Kl. 9-10.30 Workshop	Kl. 8.45-9.45 Høring Slutdokument
	Kl.10-10.20 pause	Kl. 10.30-10.50 Pause	Kl. 10.30-10.50 Pause	Kl. 9.45-10.15 Afstemning Børnepanel
	Kl. 10.20-11.45 Rettighedsaktivitet	Kl. 10.50-12.20 Workshop	Kl. 10.50-12.20 workshop	Kl. 10.15-12.15 Interessegrupper
	Kl. 12-13 Frokost	Kl. 12.30-13.30 Frokost	Kl. 12.30-13.30 frokost	Kl. 12.15-13 frokost
Kl. 13-16 Interne orienterings møder	Kl. 13-15 Rollespil/det gode børneliv	Kl. 13.30-15 Workshop	Kl. 13.30-16.30 Tur til Isfjorden med overraskelse	Kl. 13-14 Interessegrupper
	Kl. 15-15.30 Pause	Kl. 15-15.30 Pause		Kl. 14-16 Afslutning med overrækkelse af slutdokument Præsentation af interessegrupperes arbejde Overrækkelse af dokument til Naalakkersuisoq Mimi karlsen Afsløring af medlemmer til Børnepanelet
Kl 16.30- 17.30 Velkommen	Kl. 15.30-17.30 Rollespil/det gode børneliv	Kl. 15.30-16.15 Børnepanelet	Kl. 16.30-18 Interessegrupper	Kl. 16-18 Pause og omklædning
Kl. 17.30- 18.30 Middag	Kl. 17.30-19 Pause og middag	Kl. 16.15-18 Interessegrupper	Kl. 18-19 Middag	Kl. 18-19 Festmiddag
Kl. 19-20 Latteryoga	Kl. 19-19.30 Kommunikation	Kl. 18-19 Middag	Kl. 19-21 Interessegrupper	Kl. 19-23 Fest og underholdning m liveband
Kl. 20-21 Orientering	Kl. 19.30-21 Interessegrupper	Kl. 19-21 interessegrupper		
Kl. 21 Snack	Kl. 21 Snack	Kl. 21 Snack	Kl. 21 Snack	
Kl. 22 Godnat	Kl. 22 Godnat	Kl. 22 Godnat	Kl. 22 Godnat	Kl. 23 Godnat